

Isang pagkilala, isang pagpupugay

Magsaliksik ng isang personalidad na hinangaan at kinilala sa larangan pinangungunahan ng kabilang sa ibang kasarian. Maglagay ng larawan at Kilalanin ang naturang indibidwal.

TERESA MAGBANUA

Si Teresa Magbanua Y Ferraris ay isinilang noong 13 Oktubre 1868 sa Pototan, Iloilo kina Don Juan Magbanua, isang hukom, na nakaupo sa Court First Instance sa Iloilo City at Dona Alejandro Ferraris, ang anak ni Kapitan Benito Ferraris.

Nag-aral ng edukasyon si Teresa noong kolehiyo sa Colegio de San Jose sa Jaro, Iloilo. Sa Maynila, nakakuha siya ng sertipiko ng pagtuturo sa Colegio de Dona Cecilia, at master’s degree mula sa Unibersidad ng Santo Tomas. Pagkatapos ay umuwi siya sa Pototan at naging guro. Nang maglaon, pinakasalan ni Teresa si Alejandro Balderas, isang mayamang negosyante na nagmamay-ari ng malalaking kapiirasong lupa, na tinulungan niyang magsaka. Sa panahong ito, napaunlad niya ang kanyang mga kasanayan sa pagsakay sa kabayo at pagbaril.

Nang malaman na ang kanyang mga kapatid na lalaki ay sumali sa pag-aalsa laban sa mga Kastila, hinikayat niya ang kanyang tiyuhin, si Heneral Perfecto Poblador, na payagan siyang sumali sa samahan ng kababaihan ng Katipunan sa Panay bilang isang bihasang mangangabayo at marksman. Pumayag ang Heneral, at ginawa si Magbanua bilang ang kauna-unahan at tanging babae na namuno sa mga tropa sa Visayas noong panahon ng rebolusyon. Ang paglahok ni Teresa sa militar ay tinutulan ng mga lokal na kumander ng militar at ng kanyang asawa. Ang kanyang pagiging makabayan ay nakatulong sa kanyang matagumpay na pamunuan ang isang grupo ng mga tropang bolo noong Labanan sa Barrio Yoting at Labanan sa Sapong Hills, na naging instrumento sa pagpapalaya ng Lungsod ng Iloilo.

Sa panahon ng Digmaang Pilipino-Amerikano, lumahok si Teresa sa ilang mga labanan laban sa mga pwersang Amerikano. Unti-unting nasakop ng mga rebolusyonaryong pwersa ang buong Panay, hanggang noong Disyembre 1899 ay nakapasok sila sa bayan ng Jaro sa tagumpay. Bilang pagkilala sa kanyang kontribusyon sa militar, si Teresa ay binigyan ng isang prominenteng bahagi sa mga pagdiriwang, na pinamunuan ang kanyang magulong tropa sa isang tumatakbong puting kabayo.

Bagama’t hindi aktibong manlalaban noong Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ginawa ni Teresa ang kanyang makakaya upang labanan ang mga pwersang Hapones noong panahon ng pananakop ng mga Hapones sa Pilipinas. Ibinenta niya ang kanyang mga personal na gamit para makabili ng pagkain, na pagkatapos ay ibibigay niya sa mga lokal na gerilya. Di-nagtagal pagkatapos ng pagsiklab ng digmaan, namatay ang kanyang asawang si Alejandro Balderas at ipinagbili ni Teresa ang kanyang ari-arian sa Iloilo upang tumulong sa pananalapi sa mga gerilya.

Pagkatapos ng World War II, lumipat si Teresa sa Pagadian, Zamboanga at nanirahan kasama ang kanyang mga kapatid na babae. Hindi na muling nag-asawa si Teresa pagkatapos ng kamatayan ng kanyang asawa at walang anak. Namatay si Teresa noong Agosto 1947 at ang kanyang libing ay hindi ipinaalam at dinaluhan lamang ng mga kamag-anak at malalapit na kaibigan.

Ang mga pagsisikap at katapangan ni Teresa ay nakakuha ng palayaw na "Visayan Joan of Arc". Ngayon, mahirap makahanap ng mga bakas ng legacy ni Teresa Stayhatuta. Ngunit huwag nating kalimutan na ang mga kababaihan ng Rebolusyon tulad ni Teresa Magbanua ay nararapat ding bigyan pagkilala at pagpupugay.

Kaalaman: Isa siya sa iilang Pilipinong lumahok sa lahat ng tatlong kilusang paglaban laban sa Espanya (sa Rebolusyong Pilipino), Estados Unidos (sa Digmaang Pilipino–Amerikano), at Japan (sa Ikalawang Digmaang Pandaigdig). Ang unang babaeng mandirigma ng Panay, pinangunahan niya ang kanyang mga tropa sa maraming matagumpay na pakikipaglaban sa mga pwersang Espanyol at Amerikano. Sa panahon ng pananakop ng mga Hapones, ipinagbili niya ang kanyang mga ari-arian upang magbigay ng pagkain at mga suplay para sa mga lokal na gerilya.

